

Становище

от доц. Даниела Иванова Попова, доктор

относно:

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

на тема:

„Управление на болковия синдром в гинекологичната практика“

представен от: Зоя Кирилова Горанова,

докторант в самостоятелна форма на обучение в докторска програма “Управление на здравните грижи”, ПН 7.4 Обществено здраве

Научни ръководители: доц. Валя Димитрова, доз

проф. Параскева Манчева, дмн

Болковият синдром в гинекологичната практика представлява сериозен медицински и социален проблем, който оказва съществено влияние върху психо-емоционалното състояние, ежедневните двигателни активности и изобщо върху качеството на живот на жената. Различни са причините и механизмите, обуславящи появата и характеристиките на болката, което налага интердисциплинарен подход при нейното овладяване. В този контекст настоящият дисертационен труд е с висока научна и практическа значимост, тъй като проблемът засяга голяма част от пациентската популация и има пряко отражение върху здравния статус, социалното функциониране и репродуктивното здраве на засегнатите жени. Дисертационният труд е особено актуален, тъй като представя задълбочен анализ и търсене на оптимални подходи за овладяване на болката.

Представената от докторантката дисертация е с обем от 207 страници. Правилно структурирана е, по отношение на изискванията за подобен вид разработки. Онагледена е с 20 фигури, 17 графики, 46 таблици и 8 приложения. Библиографията включва 236 литературни източника (19 на кирилица, останалите на латиница).

Литературният обзор е богат и отразява фактът, че докторантката е отлично запозната с научната литература, отразявайки същност, класификация, теории за етиологията и клинични прояви на дисменореята. Анализирани са болката и механизмите за възникването ѝ при дисменорея, конвенционални и неконвенционални методи за управление на болката и по-специално на акупунктурата и мокситерапията.

Акцентирано е върху болката според теорията на китайската медицина, механизмите на акупунктурната аналгезия; подчертава се предимствата на акупунктурата при лечение на менструалната болка.

Целта на проучването е формулирана правилно и точно.

Задачите, общо 9 на брой са конкретизирани. Представени са две работни хипотези.

Изследвани са 44 пациентки с болков синдром вследствие на дисменорея, селектирани доброволно, разпределени в две групи- експериментална и контролна, според методите на експерименталната работа. Проучването е одобрено от Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ МУ Варна) и е извършено за период от 2 години. Процедурите са провеждани в амбулаторни условия в „Амбулатория за неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве“– София (Лечебно заведение за извънболнична помощ и хоспис по чл. 47, т. 9 от Закона за лечебните заведения) и Университетския център по източна медицина към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ (УЦИМ-МУ-Варна). Отразени са критерии за включване и изключване в изследването. Използвани са социологични и клинични методи на изследване, които обективизират промените във функционалното състояние на пациентките.

Представени са подробно анализ на физиологичните особености и патологията на женския организъм във фертилната възраст, както и анализ на лечебните принципи в гинекологията и по-специално при дисменорея, според теорията на китайската медицина. Описани са също и варианти на лечебни програми според китайската медицина, включващи акупунктура, моксиотерапия, аурикулотерапия, а също и профилактични мерки при дисменорея. Отражена е методология за съставяне на лечебна рецептура и алгоритъм на експерименталната методика на лечение, като е детайлно изложен алгоритъм за лечение на четири клинични казуса. Анализиран е ефектът от лечението при тях според теорията на китайската медицина.

Резултатите и анализите към тях са подробно изложени. Приложени са подходящи статистически методи. Данните са въведени и обработени със статистическия пакет IBM SPSS Statistics 23.0. и MS Excel 2010. Обсъждането и анализът на резултатите са задълбочено направени при отделните изследвания.

Доказва се, че методите за лечение на КТМ за овладяване на дисменореята са ефикасни и се нуждаят от научно обосновано и широко прилагане за справяне с болката и дискомфорта при жени с този проблем.

Анализът за *въздействие на лечението* доказва неоспоримото въздействие на терапията, която е извършена с акупунктура, моксиотерапия и аурикулотерапия. Първоначално пациентките от ЕГ са усещали значителна болка и са имали нужда от приемане на аналгетици. След прилагането на лечебната програма, те не са усещали болка и не са имали нужда от медикаменти. Последователността на елиминирането на болката (всички участници без болка) е забележителна и предполага, че лечението е насочено към основните причини за дисменорея при тези жени, лекувани на индивидуалния принцип според класиката на китайската медицина. Такъв ефект при лечение рядко се постига само с конвенционални терапии. След шестия (и последен) курс на лечение, резултатите при пациентките от ЕГ са перфектни: всички изследвани са без болка

В дисертацията са формулирани 5 извода, които обобщават резултатите от това задълбочено проучване. Потвърдени са и двете хипотези на научното изследване.

По-важните приноси в докторския труд, без да омаловажавам останалите, с научно-теоретичен и практико-приложен характер са:

- Дефиниране на същностните особености и основните характеристики на болковия синдром, респ. дисменореята, на базата на задълбочено проучване на съвременната специализирана литература (около 95% китайска и американска).
- Изведен е, за първи път в българската изследователска практика, анализ на физиологичните особености и патологията на женския организъм във фертилната възраст, както и анализ на лечебните принципи според теорията на китайската медицина
- Обсъдени са специално, за първи път, варианти на лечебни програми според китайската медицина, както и са представени профилактични мерки за дисменорея.
- Съставен е, авторов специализиран китайски медицински речник с подробно тълкуване на термините, който улеснява четенето на специализираните текстове.
- Създаден е и е апробиран собствен лечебен алгоритъм и е структурирана методологията, в зависимост от диференцирания синдром на пациентката, за лечение на дисменорея с акупунктура, моксиотерапия и аурикулотерапия, който е базиран на теоретичните и лечебните принципи на класическата китайска медицина.
- Съставен е, за първи път в педагогическата практика, концептуален модел за оптимизиране ролята на акушерката при управление на болковия синдром в гинекологията чрез използване на китайските методи за лечение - акупунктура, моксиотерапия и аурикулотерапия.

Представени са ценни препоръки за клиничната практика и практиката в сферата на образованието.

Във връзка с дисертационния труд са представени **четири публикации** на **Зоя Кирилова Горанова** в пълно съответствие с минималните национални изисквания.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Убедено давам своята **положителна оценка** на настоящия дисертационен труд, тъй като той представя научни резултати, които са принос за науката, кинезитерапевтичната и акушерската практика. В представения за становище докторат не установих наличие на плагиатство и същевременно той отговаря на минималните национални изисквания за научна дейност за придобиване на образователната научна степен „доктор“.

В тази връзка, гласувам с положителен вот да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“, докторска програма “Управление на здравните грижи” в ПН 7.4 Обществено здраве на **Зоя Кирилова Горанова**.

29.08.2025 г.

гр. София

Изгот

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

/доц. Даниела Попова, доктор/